

Motion till riksdagen 2005/06:N256

av **Ingegerd Saarinen m.fl. (mp)**

Naturgaslagen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag på ökade möjligheter att ompröva beslut som fattats på felaktiga grunder enligt naturgaslagen.

Bakgrund

Den 16 september 2004 fattade regeringen ett beslut om att bifalla Sydkraft Gas AB:s ansökan om att bygga en naturgasledning (fossilgas) från Rostock i Tyskland till Trelleborg i Skåne. Ledningen kallas Baltic Gas Interconnector (BGI) och blir den andra inmatningen för naturgas till Sverige.

Regeringen beviljade Sydkraft Gas AB:s ansökan med stöd av naturgaslagen (2000:599). Koncession får meddelas endast om anläggningen är lämplig från allmän synpunkt. I propositionen till naturgaslagen (1999/2000:72) uttrycks att man vid koncessionsprövning bör göra en ingående prövning av de olika intressen som gör sig gällande i sammanhanget. Sålunda bör bl.a. miljöpolitiska synpunkter beaktas. Endast om det är lämpligt från allmän synpunkt bör koncession få beviljas för en naturgasledning.

Vid prövning av frågor om meddelande av koncession ska bestämmelserna i 2–4 kap. 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas. En miljökonsekvensbeskrivning ska ingå i en ansökan om koncession. Krav på bl.a. miljökonsekvensbeskrivning framgår av 6 kap. miljöbalken. En miljökonsekvensbeskrivning ska beskriva de direkta och indirekta effekterna som en planerad verksamhet eller åtgärd kan medföra på bl.a. klimat och luft.

Naturgaslagen anger att om regeringen meddelat koncession för en naturgasledning får förbud inte meddelas med stöd av miljöbalken mot att bygga eller använda naturgasledningen (2 kap. 3 § naturgaslagen). När koncession är beviljad ska miljöhänsynen vara tillgodosedd och det skulle därför vara onödigt att pröva koncessionen en gång till.

Regeringens beslut om koncession kan dock bli föremål för rättsprövning enligt lagen om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut (1988:205). Rege-

Fel! Okänt namn på

ringsrätten kan då pröva om beslutet strider mot någon rättsregel. Rättsprövning av regeringsbeslut kan endast begäras av någon som är sakägare i målet, exempelvis en markägare som påverkas av beslutet. Rättsprövning kan inte begäras av miljöorganisationer när de agerar till förmån för allmänna miljöskyddsintressen. Således är möjligheterna att begära prövning av regeringens beslut tämligen små.

Beslutet om att bevilja Sydkraft Gas AB:s koncessionsansökan för att bygga Baltic Gas Interconnector tycks ha fattats utifrån ensidiga och kanske till och med felaktiga antaganden om naturgasledningens påverkan på klimatet.

De bedömningar som görs bygger på flera antaganden om det framtida energisystemet som är långt ifrån självklara. Det antagande som har störst påverkan på resultatet av miljökonsekvensbeskrivningen är att man utan naturgas, i "biokraftvärmealternativet", behöver importera el från kolkondensanläggningar för att kunna producera lika mycket el som i "naturgasalternativet". I ett annat naturgasärende där Sydkraft framhåller detta antagande menar Naturvårdsverket att det argumentet inte nödvändigtvis gäller på lång sikt. Ett annat antagande som Sydkraft Gas AB utgår ifrån är att energianvändningen kommer att vara konstant. Det framgår inte att exempelvis elanvändning kan effektiviseras så att elproduktion från kolkondens inte behövs. Ett tredje antagande som Sydkraft Gas AB gör är att naturgas kan komma att användas för uppvärmning av bostäder, men ingen hänsyn tas till om naturgasen kan komma att konkurrera ut biobränslen och vad det kan komma att innebära från klimatsynpunkt.

Hade Sydkraft Gas AB utgått från andra antaganden hade resultatet kunnat bli det motsatta, att utbyggnaden av naturgasledningen skulle innebära en försämring för klimatet. Varken Statens energimyndighet eller Näringsdepartementet tog hänsyn till att Sydkraft Gas AB:s antaganden var alltför ensidiga.

Sammanfattningsvis hade det behövts ett bredare underlag för att möjliggöra en bedömning av Baltic Gas Interconnectors konsekvenser för klimatet på lång sikt. Sydkraft Gas AB:s miljökonsekvensbeskrivning kan således inte anses uppfylla kraven i 6 kap. miljöbalken. Det kan även ifrågasättas om BGI-ledningen är lämplig från allmän synpunkt då den kan försvåra möjligheterna att uppnå klimatmål.

Regeringens prövning enligt miljöbalkens bestämmelser verkar således vara bristfällig i detta fall, eftersom man inte tagit tillräcklig hänsyn till klimatpolitiken i sitt beslut att bifalla Sydkraft Gas AB:s koncessionsansökan. Beslutet bör därför kunna omprövas. Idag är möjligheterna till omprövning emellertid små, då t.ex. miljöorganisationer inte kan begära rättsprövning. Detta är otillfredsställande eftersom beslut om stora gasledningar får omfattande konsekvenser för möjligheten att uppnå klimatpolitiska mål under mycket lång tid. Ju mer utsläpp som tillåts från naturgas, desto mer måste andra sektorer minska, för att nå samma utsläppsmål. Därför borde riksdagen uppdra åt regeringen att se över hur möjligheterna att ompröva regeringsbeslut som fattats på felaktiga grunder enligt naturgaslagen ska kunna öka. Regeringen bör återkomma med förslag för att öka möjligheterna att pröva sådana beslut.

Fel! Okänt namn på

I fallet Baltic Gas Interconnector har visserligen över ett år gått sedan regeringens beslut, men Sydkraft, numera Eon har ännu inte fattat beslut om att bygga ledningen. En prövning är således inte enbart av principiell betydelse, utan kan också få praktiska konsekvenser.

Mycket av vad som ovan sagts gäller också för prövningen av Sydkrafts ansökan om att få bygga ett naturgaseldat kraftvärmeverk, Öresundsverket, där regeringen inte beaktat att detta verk beräknas släppa ut 1,1 miljoner ton koldioxid, en mycket betydande mängd i förhållande till att det av riksdagen 2002 antagna svenska klimatmålet är att minska utsläppen av växthusgaser med knappt 3 miljoner ton från 1990 till genomsnittet av åren 2008–2012. Ansökan enligt naturgaslagen godkändes av regeringen den 30 juni 2005.

Stockholm den 28 september 2005

Ingegerd Saarinen (mp)

Åsa Domeij (mp)

Helena Hillar Rosenqvist (mp)

Mona Jönsson (mp)